

**A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelet elnökének
2/2003. számú ajánlása
a hitelintézetek, a befektetési szolgáltatók, az árutőzsdei szolgáltatók és a biztosítók
adatkezelési szabályairól**

A hitelintézet, a befektetési szolgáltató, az árutőzsdei szolgáltató és a biztosító által kiszervezett tevékenység végzéséhez szükséges adatoknak a kiszervezett tevékenység végzőjéhez való átadása, valamint a külföldre történő adattovábbítással kapcsolatosan fennálló jogértelmezési kérdéssel összefüggésben a PSZÁF álláspontja a következő:

I. A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Adatvédelmi tv.) 2. §-ának 1. pontja meghatározza a személyes adat fogalmát. A definíció szerint:

"1. személyes adat: a meghatározott természetes személlyel (a továbbiakban: érintett) kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés. A személyes adat az adatkezelés során mindaddig megőrzi e minőségét, amíg kapcsolata az érintettel helyreállítható"

A meghatározásnak megfelelően a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi XCVI törvény (a továbbiakban: Hpt.) 50. § (1) bekezdésében szabályozott banktitok, a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (a továbbiakban: Tpt.) 369. § (1) bekezdésben szabályozott értékpapírtitok, illetve a biztosítóintézetekről és a biztosítási tevékenységről szóló 1995. évi XCVI. törvény (a továbbiakban: Bit.) 96. § (1) bekezdésében szabályozott biztosítási titok személyes adat is egyben, amennyiben az természetes személlyel áll összefüggésben, ezért kezelésére az Adatvédelmi tv. rendelkezéseit is alkalmazni kell:

"Banktitok

Hpt. 50. § (1) Banktitok minden olyan, az egyes ügyfelekről a pénzügyi intézmény rendelkezésére álló tény, információ, megoldás vagy adat, amely ügyfél személyére, adataira, vagyoni helyzetére, üzleti tevékenységére, gazdálkodására, tulajdonosi, üzleti kapcsolataira, valamint a pénzügyi intézmény által vezetett számlájának egyenlegére, forgalmára, továbbá a pénzügyi intézménnyel kötött szerződéseire vonatkozik".

"Értékpapírtitok

Tpt. 369. § (1) Értékpapírtitok minden olyan, az egyes ügyfélről a befektetési szolgáltató, az árutőzsdei szolgáltató, a befektetési alapkezelő, a tőzsde, és az elszámolóházi tevékenységet végző szervezet rendelkezésére álló adat, amely az ügyfél személyére, adataira vagyoni helyzetére, üzleti befektetési tevékenységére, gazdálkodására, tulajdonosi, üzleti kapcsolataira, illetve a befektetési szolgáltatóval, árutőzsdei szolgáltatóval, befektetési alapkezelővel kötött szerződéseire, számlájának egyenlegére és forgalmára vonatkozik."

"A biztosítási titok

96. § (1) Biztosítási titok minden olyan - államtitoknak nem minősülő -, a biztosító, a biztosítási alkuusz, a többes biztosítási ügynök, a biztosítási szaktanácsadó rendelkezésére álló adat, amely a biztosító, a biztosítási alkuusz, a biztosítási szaktanácsadó egyes ügyfeleinek (ideértve a károsultat is) személyi körülményeire, vagyoni helyzetére, illetve gazdálkodására

vagy a biztosítóval kötött szerződéseire vonatkozik. Ha a biztosítási szerződés bármilyen okból nem jött létre, a biztosítónak az ezzel kapcsolatosan rendelkezésére álló valamennyi adatot törölnie kell."

II. Az Adatvédelmi tv. 1. §-ának 4.a) pontja határozza meg az adatkezelés fogalmát:

"4. a) adatkezelés: az alkalmazott eljárástól függetlenül a személyes adatok gyűjtése, felvétele és tárolása, feldolgozása, hasznosítása (ideértve a továbbítást és a nyilvánosságra hozatalt) és törlése. Adatkezelésnek számít az adatok megváltoztatása és további felhasználásuk megakadályozása is;"

Az adatvédelmi tv. 3. § (1) bekezdése alapján személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárult (3. § (1) bekezdésének a) pontja), illetve, ha azt törvény vagy - törvény felhatalmazása alapján az abban meghatározott körben - helyi önkormányzat rendelete elrendeli (3. § (1) bekezdésének b) pontja):

"Adatkezelés

3. § (1) Személyes adat akkor kezelhető, ha

a) ahhoz az érintett hozzájárul, vagy

b) azt törvény vagy - törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben - helyi önkormányzat rendelete elrendeli."

A Hpt. 55-55/A. §-ai rendelkeznek az üzleti és banktitok, a Tpt. 371. §-a pedig az üzleti és értékpapírtitok, a Bit. 97-101. §-ai pedig a biztosítási titok kezelésének közös szabályairól, a Hpt. 51-54. §-ai, valamint a Tpt. 370., 372-374 §-ai pedig megteremtik az Adatvédelmi tv. által megkövetelt törvényi felhatalmazást a személyes adatnak is minősülő banktitok, illetve értékpapírtitok kezelésre, pontosabban felmentést adnak a banktitok, illetve értékpapírtitok megtartásának kötelezettsége alól.

III. Az Adatvédelmi tv. külön címben, a 9. §-ban szabályozza a külföldre történő adattovábbítás esetén alkalmazandó előírásokat:

"Adattovábbítás külföldre

9. § Személyes adat az országból - az adathordozótól vagy az adatátvitel módjától függetlenül - külföldi adatkezelő részére csak akkor továbbítható, ha az érintett ahhoz hozzájárult, vagy törvény azt lehetővé teszi, feltéve hogy az adatkezelés feltételei a külföldi adatkezelőnél minden egyes adatra nézve teljesülnek."

A külföldre történő adattovábbításnak az adatkezelésekre vonatkozó előírásokon túl, egy további garanciális jellegű feltétele is van, amely azt hivatott biztosítani, hogy személyes adatok kizárólag olyan országba kerülhessenek továbbításra, ahol az adatkezelés feltételei - minden egyes adat vonatkozásában - megfelelnek a belföldi követelményeknek. Az érintett hozzájárulása, illetve a törvényi felhatalmazás ebben az esetben is követelmény, de önkormányzati rendelet nem teheti lehetővé, hogy az adatok külföldi adatkezelőhöz kerüljenek. Az Adatvédelmi tv. struktúrájából arra lehet következtetni, - mivel a jogalkotó az adatkezelésre és a külföldi adattovábbításra vonatkozó rendelkezéseket külön címben szabályozta - , hogy a 9. §-ban megkövetelt törvényi felhatalmazás nem azonos a 3. §-ban előírt törvényi felhatalmazással. A törvényi felhatalmazásnak tehát kimondottan a külföldre

történő adattovábbításra kell kiterjednie, nem elégséges egy általános adatkezelést lehetővé tévő rendelkezés. Az adatkezelés és a külföldre történő adattovábbítás esetében két sui generis jogintézményről van szó tehát, melyekre természetesen különböző előírások az irányadók.

IV. A fent említetteknek megfelelően a Hpt. 51-54. §, a Tpt. 370., 372-374. §-ai, illetve a Bit. 97-98. §-ai rendelkeznek azokról az esetekről, melyekben nem áll fenn a banktitok, az értékpapírtitok illetve a biztosítási titok megtartásának kötelezettsége, ezen belül a külföldre történő adattovábbítást a Hpt. 51. § (3) és (7) bekezdése, 54. § (1) bekezdésének h), i) és m) pontjai, a Tpt. 370. § (3) és (10) bekezdése, 374. § f), g) és pontjai, illetve a Bit. 97/A. §, 98. § (1) bekezdésének d) és e) pontjai teszik lehetővé:

"Hpt. 51. § (3) A banktitok megtartásának kötelezettsége nem áll fenn abban az esetben sem, ha az adóhatóság nemzetközi szerződés alapján, külföldi hatóság írásbeli megkeresésének teljesítése érdekében írásban kér adatot a pénzügyi intézménytől, amennyiben a megkeresés tartalmazza a külföldi hatóság által aláírt titoktartási záradékot.

(7) A banktitok megtartásának kötelezettsége nem áll fenn abban az esetben sem, ha a magyar bűnüldöző szerv nemzetközi szerződés alapján, külföldi bűnüldöző szerv írásbeli megkeresésének teljesítése érdekében írásban kér adatot a pénzügyi intézménytől, amennyiben a megkeresés tartalmazza a külföldi bűnüldöző szerv által aláírt titoktartási záradékot.

54. § (1) Nem jelenti a banktitok sérelmét

h) a pénzügyi intézmény által a külföldi pénzügyi intézmény számára történő adattovábbítás, abban az esetben, ha a pénzügyi intézmény ügyfele (adatalany) ahhoz írásban hozzájárult és a külföldi pénzügyi intézménynél (adatkezelőnél) a magyar jogszabályok által támasztott követelményeket kielégítő adatkezelés feltételei minden egyes adatra nézve teljesülnek, valamint a külföldi pénzügyi intézmény székhelye szerinti állam rendelkezik a magyar jogszabályok által támasztott követelményeket kielégítő adatvédelmi jogszabállyal,
i) a külföldi pénzügyi intézmény székhelye szerinti felügyeleti hatóság számára a felügyeleti tevékenységéhez szükséges, és a külföldi felügyeleti hatóság és a Felügyelet között együttműködési megállapodásban rögzített módon történő adattovábbítás, amennyiben a megállapodás tartalmazza az adatok bizalmas kezelésére, illetőleg felhasználására vonatkozó rendelkezést, továbbá a Felügyelet hozzájárulását a külföldi felügyeleti hatóságnak átadott adatok külföldi illetékes bűnüldöző szervnek történő továbbításához,
m) az Országos Betétbiztosítási Alap által külföldi betétbiztosítási rendszerek, valamint külföldi felügyeleti hatóságok részére együttműködési megállapodásban rögzített módon történő adattovábbítás, ha az adatok kezelésére, illetve felhasználására vonatkozóan a magyar szabályozással legalább egyenrangú védelem biztosított."

"Tpt. 370. § (3) Az értékpapírtitok megtartásának kötelezettsége nem áll fenn továbbá abban az esetben sem, ha az állami adóhatóság és a Felügyelet nemzetközi szerződés alapján, külföldi állami adóhatóság és tőkepiaci felügyeleti tevékenységet ellátó szervezet írásbeli megkeresésének teljesítése érdekében írásban kér adatot a befektetési szolgáltatótól, az árutőzsdei szolgáltatótól, a befektetési alapkezelőtől, a tőzsdétől, az elszámolóházi tevékenységet végző szervezettől, amennyiben a megkeresés tartalmazza a külföldi hatóság által aláírt titoktartási nyilatkozatot.

(10) Az értékpapírtitok megtartásának kötelezettsége nem áll fenn a Befektetővédelmi Alap által külföldi befektetővédelmi rendszerek, valamint külföldi felügyeleti hatóságok részére együttműködési megállapodásban rögzített módon történő adattovábbítás esetén, ha az adatok kezelésére, illetve felhasználására vonatkozóan a magyar szabályozással legalább egyenrangú védelem biztosított.

374. § Nem jelenti az értékpapírtitok sérelmét

f) a befektetési szolgáltató, az árutőzsdei szolgáltató, a befektetési alapkezelő által a külföldi befektetési szolgáltató, árutőzsdei szolgáltató, befektetési alapkezelő számára történő adattovábbítás, abban az esetben, ha az ügyfél (adatalany) ahhoz írásban hozzájárult, és a magyar jogszabályok által támasztott követelményeket kielégítő adatkezelés feltételei minden egyes adatra nézve biztosítottak a külföldi félnél, valamint az annak székhelye szerinti állam rendelkezik a magyar jogszabályok által támasztott követelményeket kielégítő adatvédelmi jogszabállyal;

g) a külföldi befektetési szolgáltató, árutőzsdei szolgáltató, befektetési alapkezelő székhelye szerinti felügyeleti hatóság számára a felügyeleti tevékenységéhez szükséges és a külföldi felügyeleti hatóság és a Felügyelet között együttműködési megállapodásban rögzített módon történő adattovábbítás, amennyiben a megállapodás tartalmazza a külföldi felügyeleti hatóság által aláírt titoktartási záradék szükségességét;"

"Bit. 97/A. § Nem jelenti a biztosítási titok sérelmét a biztosító által a külföldi biztosítóhoz vagy külföldi adatfeldolgozó szervezethez (külföldi adatkezelő) történő adattovábbítás abban az esetben, ha a biztosító ügyfele (adatalany) ahhoz írásban hozzájárult, és a külföldi adatkezelőnél a magyar jogszabályok által támasztott követelményeket kielégítő adatkezelés feltételei minden egyes adatra nézve teljesülnek, valamint a külföldi adatkezelő székhelye szerinti állam rendelkezik a magyar jogszabályok által támasztott követelményeket kielégítő adatvédelmi jogszabállyal.

98. § (1) Nem jelenti a biztosítási titok sérelmét

d) fióktelep esetében a külföldi székhelyű biztosító, biztosítási alkusz, biztosítási szaktanácsadó számára történő adattovábbítás, ha ezek magyarországi fióktelepének ügyfele ahhoz írásban hozzájárult, és a magyar jogszabályok által támasztott követelményeket kielégítő adatkezelés feltételei minden egyes adatra nézve teljesülnek,

e) fióktelep esetében a külföldi székhelyű vállalkozás székhelye (főirodája szerinti felügyeleti hatóság számára a felügyeleti tevékenységhez szükséges adattovábbítás, ha az megfelel a külföldi és a magyar felügyeleti hatóság közötti megállapodásban foglaltaknak,"

Mivel az Adatvédelmi tv. 9. §-a és a 3. § (1) bekezdésnek b) pontja eltérő törvényi felhatalmazást kíván meg az adatkezelés, valamint a külföldre történő adattovábbítás vonatkozásában, banktitkot, illetve értékpapírtitkot csak abban az esetben lehet külföldi adatkezelőhöz továbbítani, ha azt a Hpt., a Tpt., illetve a Bit. kifejezetten megengedi.

V. A Hpt. 54. § (1) bekezdésének j), a Tpt. 374. §-ának k) illetve a Bit. 98. § (1) bekezdésének h) pontja értelmében nincs szükség az ügyfél, vagy törvényes képviselője írásbeli hozzájárulására a kiszervezett tevékenység végzéséhez szükséges adatoknak a kiszervezett tevékenység végzőjéhez való továbbításához:

"Hpt. 54. § (1) Nem jelenti a banktitok sérelmét

j) a hitelintézet által kiszervezett tevékenység végzéséhez szükséges adatátadás a kiszervezett tevékenységet végző részére,"

"Tpt. 374. § Nem jelenti az értékpapírtitok sérelmét

k) a kiszervezett tevékenység végzéséhez szükséges adatátadás a kiszervezett tevékenységet végző gazdasági társaság részére,"

"Bit. 98. § (1) Nem jelenti a biztosítási titok sérelmét

h) a biztosító által kiszervezett tevékenység végzéséhez szükséges adatátadás a kiszervezett tevékenységet végző részére."

A Hpt. kiszervezésre vonatkozó 13/A. §-a, a Tpt. 160. § (1), illetve a Bit. 48/A. § (1) bekezdése nem tartalmaz rendelkezést arra vonatkozóan, hogy kihez lehet a tevékenységet kiszervezni - a törvényi feltételeknek természetesen minden esetben meg kell felelni -, fennáll tehát a lehetősége annak is, hogy a kiszervezett tevékenységet külföldi személy végezze. Jogértelmezési problémát vet fel, hogy abban az esetben, ha a kiszervezett tevékenység végzője külföldi személy, lehet-e alkalmazni a Hpt. 54. § (1) bekezdésének j), a Tpt. 374. §-ának k), illetve a Bit. 98. § (1) bekezdésének h) pontja pontját, vagyis lehetséges-e az adatokat az ügyfél vagy törvényes képviselője írásbeli hozzájárulása nélkül továbbítani. A Hpt. alapján a banktitok, a Tpt. alapján az értékpapírtitok, illetve a Bit. alapján a biztosítási titok külföldre történő továbbítására öt, négy, illetve két esetben van mód. A taxatív felsorolás egyik törvény esetében sem tartalmazza a külföldre történő kiszervezés esetét, ezért abban az esetben, ha a kiszervezett tevékenység végzője külföldi személy, nem lehet eltérni az Adatvédelmi tv. rendelkezéseitől (amennyiben a banktitok, az értékpapírtitok, valamint a biztosítási titok egyben személyes adatnak is minősül), illetve az adattovábbításhoz rendelkezni kell a Hpt. 51. § (1) bekezdésnek a), a Tpt. 370. § (1) bekezdésének a) pontja, illetve a Bit. 97. § (1) bekezdése szerinti hozzájárulással.

Amennyiben a banktitok, az értékpapírtitok, valamint a biztosítási titok nem természetes személlyel összefüggésben keletkezett, és így nem minősül személyes adatnak (üzleti titok), az Adatvédelmi tv. idézett rendelkezéseit nem kell alkalmazni.

Az Adatvédelmi tv. 9. §-ára figyelemmel a külföldre történő adattovábbításra csak azokban az esetekben van mód, amikor valamely törvény (jelen esetben a Hpt., a Tpt., illetve a Bit.) erre felhatalmazást ad. A Hpt. 54. § (1) bekezdésének j), a Tpt. 374. §-ának k), illetve a Bit. 98. § (1) bekezdésének h) pontja az Adatvédelmi tv. 3. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti felhatalmazásnak tekinthető, és nem ad lehetőséget a külföldre történő adattovábbításra, arra - az ügyfél, vagy annak törvényes képviselőjének írásbeli hozzájárulása nélkül - csak a Hpt. 51. § (3) és (7) bekezdése, 54. § (1) bekezdésének i) és m) pontjai, a Tpt. 370. § (3) és (10) bekezdése, valamint 374. §-ának g) pontja, illetve a Bit. 98. § (1) bekezdésnek d) e) pontjai esetében van mód. Kiszervezés keretében sincs tehát lehetőség az adatok külföldre történő továbbítására, ha ehhez az ügyfél vagy törvényes képviselője nem adta írásbeli hozzájárulását.